

לוגיקה למדעי המחשב - תרגיל מס' 5

1. בשפה עם סימן יחס דו-מקומי יחיד רשמו פסוק ספיק שאין מבנה (בעל תחום) סופי שמספק אותו.

2. הוכח: תורה T היא v -ספיקה אם $\forall T$ היא ספיקה.

3. (שאלה ממבחן) הוכיחו או הפריכו את הטענות הבאות:

(א) לכל נוסחה A : $A\{c/x\} = (A\{z/x\})\{c/z\}$

(ב) לכל נוסחה A , שמות עצם s_1, s_2 ומשתנים x, z :

$$A\{s_1/x\}\{s_2/z\} = A\{s_1/x, s_2/z\}$$

(ג) אם s חופשי להצבה במקום x ב- A , אז לכל מבנה M והשמה v מתקיים:

$$M, v \models A\{s/x\} \rightarrow \exists x A$$

4. (שאלה ממבחן) הוכיחו או הפריכו את הטענות הבאות:

(א) יהיו A, B נוסחאות כך ש- $Fv[A] \subseteq \{x, y\}$ ו- $Fv[B] \subseteq \{x, y\}$

אז $T \models_{FOL} A \wedge B$ אם"ם $T \cup \{\neg A \vee \neg B\}$ היא t -ספיקה.

(ב) יהיו A, B נוסחאות כך ש- $Fv[A] \subseteq \{x, y\}$ ו- $Fv[B] \subseteq \{x, y\}$

אז $T \models_{FOL} A \wedge B$ אם"ם $T \cup \{\neg A \vee \neg B\}$ היא v -ספיקה.

(ג) תהי A נוסחה המקיימת $Fv[A] = \{x, y\}$. אז לכל שני קבועים d_1, d_2

שאינם מופיעים ב- A : A t -ספיקה אם"ם $A\{d_1/x, d_2/y\}$ ספיקה.

(ד) לכל מבנה M : M הוא v -מודל של נוסחה $\forall x A \rightarrow \forall x B$ אם"ם M הוא

v -מודל של הנוסחה $\forall x B$ או M אינו v -מודל של הנוסחה $\forall x A$.

5. (שאלה ממבחן)

(א) הראה כי הנוסחאות $\forall x A$ ו- $\forall y A\{y/x\}$ אינן שקולות לוגית לכל x ו- y .

(ב) נסח הגבלות מינימליות על y שעבורן $\forall x A$ ו- $\forall y A\{y/x\}$ שקולות לוגית.

(אין צורך להוכיח את מינימליות ההגבלות).